

Poznań, 10 grudzień 2020 r.

Prof. dr hab. inż. arch. Wojciech Bonenberg
Wydział Architektury
Politechnika Poznańska

OCENA
rozprawy doktorskiej
mgr inż. arch. Daniela Płocicy
na temat: „Modelowa rewitalizacja wnętrza kwartału w Bytomiu przy ul.
Piłsudskiego 24 na podstawie analizy problemów integralności sztuki
kształtowania mikrownętrz miejskich”.

Dziedzina: sztuka, dyscyplina: sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.
(wg Rozporządzenia Ministra nauki i szkolnictwa wyższego z dnia 20.09.2018)

Promotor pracy doktorskiej: dr hab. inż. arch. Natalia Bąba-Ciosek, prof. PŚ.

Promotor pomocniczy: dr hab. Piotr Sudak, prof. UAP.

Jednostka przeprowadzająca postępowanie: Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu.

Podstawą merytoryczną wykonania recenzji jest załączony egzemplarz rozprawy doktorskiej zawierający 124 strony A4 maszynopisu.

Po wnikliwym zapoznaniu się z przedstawioną rozprawą doktorską stwierdzam, że spełnia ona wymagania ustawowe związane z postępowaniem doktorskim w dziedzinie sztuki. Rozprawa doktorska mgr inż. arch. Daniela Płocicy, przygotowywana pod opieką promotora dr hab. inż. arch. Natalii Bąba-Ciosek, prof. PŚ, stanowi oryginalne rozwiązanie określonego w pracy problemu artystycznego. Autor wykazał ogólną wiedzę teoretyczną w wybranej dyscyplinie sztuki oraz inwencję w twórczym rozwiązywaniu problemów artystycznych.

UZASADNIENIE OPINII

1. DYLWETKA DOKTORANTA

Mgr inż. arch. Daniel Płocica jest zatrudniony na Wydziale Architektury Politechniki Śląskiej w Katedrze Sztuk Pięknych i Projektowych (RAR4). Prowadzi zajęcia dydaktyczne m.in. z przedmiotów „*Detal w Architekturze i Wnętrzu*”, „*Podstawy Projektowania [Modul_1]*”, „*Detal Architektoniczny – Fakultet*”, „*Wstęp do projektow. architektonicznego*”, „*Podstawy Projektowania Architektury Wnętrz*” (<https://plan.polsl.pl/plan.php?type=10&id=266220&pdf=true&wd=1>). Udziela się organizacyjnie na macierzystym Wydziale. Jest pełnomocnikiem Dziekana ds. BHP i Ochrony Środowiska.

Jest członkiem Śląskiej Okręgowej Izby Architektów Rzeczypospolitej Polskiej (upr. nr. 644/93).

Odnosi sukcesy dydaktyczne i twórcze-projektowe. Między innymi wyróżnił się opieką pedagogiczną nad studentami laureatami ogólnopolskiego konkursu "Łazienka Koło". Realizuje się twórczo we własnej pracowni pn. „Pracownia Projektowa Daniel Płocica” w Zabrze. Wśród osiągnięć projektowych Doktoranta można wymienić projekt zespołu mieszkalnego przy ul. Kujawskiej w Gliwicach (144 mieszkania), projekt przebudowy wnętrza budynku ratusza w Gliwicach, (Rynek 1, Gliwice), projekt koncepcyjny budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Niepodległości i Mickiewicza w Czechowicach-Dziedzicach, projekt budynku mieszkalno-usługowego przy ul. Kochanowskiego w Gliwicach, koncepcję programowo-przestrzenną przebudowy obiektu „Scena Bajka – kino Amok” przy ul. Dolnych Wałów 3 w Gliwicach, modernizację Wydziału Teatru Tańca w Bytomiu przy ulicy Piłsudskiego 24a. Niektóre z wyżej wymienionych projektów doczekały się publikacji w czasopiśmie *Architektura Murator* (Życie w Architekturze) zwracając uwagę środowiska architektonicznego.

2. OCENA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

2.1. Przedmiotem rozprawy jest uzasadnienie, rozwinięcie i zweryfikowanie wyznaczonych przez Autora celów artystyczno-badawczych odnoszących się do „identyfikacji cech wnętrza apartamentów w aspekcie funkcjonalnym, formalnym, estetycznym i psychologicznym w celu opracowania kierunków przekształceń adaptacyjnych” (str. 5). Autor słusznie postuluje, żeby „nie ograniczać i nie eliminować inwencji twórczej, gdyż takie działanie pozbawia projekt waloru oryginalności, która jest jedną z kategorii piękna” (str. 5). Problem artystyczny dotyczy więc z jednej strony oryginalności, inwencji twórczej, piękna, z drugiej zaś różnego rodzaju ograniczeń, wynikających z uwarunkowań lokalizacyjnych, ekonomicznych, prawnych i organizacyjnych.

Zaprezentowany problem artystyczny jest rozpatrywany na tle społecznym, kulturowym i instytucjonalnym. Szczególną uwagę Doktorant poświęcił rozwiązaniom programowo-funkcjonalnym, kompozycyjnym i morfologicznym w aspekcie autentyczności, tożsamości, personalizacji wnętrza urbanistycznych.

Jako dzieło artystyczne doktorant omówił przebudowę i rozbudowę budynku Wydziału Teatru Krakowskiej PWST wraz z zagospodarowaniem strefy wejściowej na potrzeby zamiejscowego Wydziału Teatru Tańca. Dzieło zostało zrealizowane w Bytomiu przy ulicy Piłsudskiego 24/A w latach 2012-2013. Inwestorem była Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. Ludwika Solskiego przy ul. Straszewskiego 21-22. Autorami dzieła są mgr Daniel Płocica i mgr Magdalena Płocica. Recenzent przyjął, że indywidualny wkład Doktoranta do przedstawionego dzieła wynosi 50%.

Przedłożona do oceny rozprawa doktorska licząca 124 strony podzielona jest na dwanaście części. Części te poprzedzone są „Wstępem” i zakończone „Wnioskami”. W pracy znajduje się ponadto wykaz bibliografii liczący 34 pozycje, wykaz aktów prawnych (7 pozycji), wykaz źródeł internetowych (8 pozycji), spis 132 ilustracji.

2.2. W początkowych rozdziałach Autor przedstawił cel pracy, metodę pracy, zakres tematyczny, czasowy i obszarowy pracy (rozdziały 1-4). Następnie omówił proces zmian wewnątrz kwartalnych: rys historyczny (rozdział 5), obowiązujące akty prawne i przepisy w odniesieniu do projektowania mikrownętrz miejskich (rozdział 6). Kolejne rozdziały dotyczą dwóch grup tematycznych: inspiracji twórczych oraz narzędzi artystycznych służących odnawianiu wewnątrz kwartałów miejskich. Do pierwszej grupy można zaliczyć rozdział 7 (wybrane przykłady wewnątrz kwartałów jako tło podjętego tematu), rozdział 10 (wybrane przykłady rewitalizacji wewnątrz kwartałów śródmiejskich). Do drugiej grupy, dotyczącej narzędzi artystycznych służących projektowaniu wewnątrz należy rozdział 9, w którym Autor analizuje kontekst, formę i strukturę, obiekty i elementy wewnątrz. Rozdziały te podsumowane są tabelą zbiorczą i systematyką podejmowanych działań artystycznych (str. 70). Jest to swojego rodzaju synteza przemyśleń dotyczących głównych elementów budujących formę i wyraz artystyczny wewnątrz kwartałów miejskich. Autor wyróżnił tu następujące komponenty: kontekst, formę, strukturę, obiekty i elementy wewnątrz. W ramach każdego z tych komponentów zostały wyróżnione atrybuty wizualne, takie jak proporcje wewnątrz, wymiarowość, złożoność, zwartość, kierunkowość, szata architektoniczna, podłoże, ściany, meble, zieleń. Przedstawiona systematyzacja stanowi niewątpliwie oryginalny element pracy, wspomagający podejmowanie decyzji artystycznych idących w kierunku indywidualizacji, wzmacniania tożsamości wewnątrz oraz ich atrakcyjności. Tabelę tę można traktować jako podstawę typologii czynników, które określają kanon miejsca. Te właśnie kwestie dotyczące kanonu miejsca uważam za najciekawszy i najbardziej inspirujący wątek pracy doktorskiej.

Rozdział 11 zatytułowany „Modelowa rewitalizacja wybranego mikrownętrza” dotyczy zrealizowanego dzieła jakim jest przebudowa i rozbudowa budynku Wydziału Teatru Krakowskiej PWST wraz z zagospodarowaniem strefy wejściowej na potrzeby zamiejscowego Wydziału Teatru Tańca.

2.3. Realizacja budynku Wydziału Teatru Krakowskiej PWST wraz z zagospodarowaniem strefy wejściowej na potrzeby zamiejscowego Wydziału Teatru Tańca jest podsumowaniem prowadzonych przez Autora działań artystycznych, projektowych i naukowych; zamyka ważny etap w jego rozwoju twórczym. Jest to swojego rodzaju rekapitulacja ciągle doskonalonych umiejętności

i doświadczeń zdobytych na gruncie szeregu własnych realizacji, technik projektowych, działań twórczych i przemyśleń teoretycznych.

Rozdział ten ma charakter sprawozdania z eksperymentu twórczego. Z zaprezentowanych opisów i ilustracji można wnosić, że Autor usiłuje sformułować odpowiedź na pytania: jak interpretować wnętrza urbanistyczne, czym jest ład i harmonia we wnętrzu urbanistycznym, jaka jest jego geneza, jakie są jego własności?

W prezentowanym podejściu wnętrza jawi się jako fenomen łączący porządek logiczny z porządkiem metafizycznym. Stąd wynika dążenie do poznania i nadawania sensu otaczającej przestrzeni. Sens i znaczenie uzupełniają się w omawianym projekcie. Wnętrze w interpretacji Autora zostaje obdarowane znaczeniem, a wartości metafizyczne nabywają sensu. Usensowienie omawianego dzieła zmierza do odkrycia tajemnicy ładu przestrzennego, początku twórczych działań projektowych w przestrzeni. Z dzieła wybija się dążenie do odczytania prawdziwego oblicza wnętrza, jego tożsamości i swojskości. Dążenie to prowadzi Autora do odkrywania kolejnych problemów zawartych w znaczeniu, geometrii, artykulacji, aranżacji i strefowaniu funkcjonalno-użytkowym wnętrza. Autor konsekwentnie szuka ładu i harmonii. Przywołuje zespół wartości, które nadają sens naszym związkom z architekturą, takim jak ład przestrzenny, porządek, harmonia. Omawiana realizacja ma charakter wielowątkowy. Łączy elementy estetyczne, funkcjonalno-użytkowe, prawno-organizacyjne z ograniczeniami ekonomicznymi inwestora. W tym ujęciu omawiana realizacja jest swoistym połączeniem wiedzy i wrażliwości twórczej Autora.

2.4. Prezentowane podejście pozytywnie kontrastuje z relatywizmem użytkownika współczesnej przestrzeni miejskiej, bezwzględną grą o zyski i przewagę konkurencyjną, brakiem odniesienia do wartości uniwersalnych. Różni się od zredukowanego do potrzeb konsumpcyjnych przedmiotowego traktowania przestrzeni. W podejściu Autora widać dążenie do przywrócenia „godności” wnętrza urbanistycznemu, kreatywnego dialogu z przestrzenią, mającego charakter posługi, odkrywania sensu miejsca.

Zaprezentowany sposób zbliżenia architektury i sztuki, daje szansę pełniejszego oddania tożsamości miejsca. Autor uzupełnia inżynierskie podejście do projektowania symbolem jako kanonem związków człowieka z przestrzenią. Kanon jest tu lekarstwem na anonimowość, zanik tożsamości, brak poszanowania miejsca. W tym kontekście recenzowana praca jest istotnym osiągnięciem, w zakresie kreatywnej interpretacji kanonu w projektowaniu wnętrz kwartałów urbanistycznych.

Zaprezentowane podejście twórcze i analizy porównawcze w oparciu o odpowiednio dobrane przykłady dowodzą opanowania metod artystycznych i dogłębnego rozpoznania problematyki związanym z tematem rozprawy.

3. KONKLUZJA

W konkluzji niniejszej recenzji rozprawę oceniam pozytywnie przedstawiając następujące wnioski:

a) Autor wykazał wysoki poziom wiedzy teoretycznej w dyscyplinie artystycznej *sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki (dawniej sztuki projektowe)* oraz wykazał dobrą orientację w problematyce związanej z tematem pracy doktorskiej.

b) Autor samodzielnie sformułował, a następnie rozwiązał w pracy określony problem artystyczny i wyprowadził właściwe uogólnienia.

c) Autor opanował metody pracy artystycznej, wykazał się oryginalnością i inwencją twórczą.

Praca p.t.: „**Modelowa rewitalizacja wnętrza kwartału w Bytomiu przy ul. Piłsudskiego 24 na podstawie analizy problemów integralności sztuki kształtowania mikrownętrz miejskich**” odpowiada warunkom stawianym rozprawom doktorskim, a jej Autor może być dopuszczona do publicznej obrony.

Wojciech Bonenberg,

